

Institut Pamięci Narodowej zaprezentował nowy, innowacyjny projekt „**Cyfrowi Bohaterowie**”. Technologia, która została wykorzystana podczas jego realizacji umożliwiła przenoszenie rzeczywistych osób do świata wirtualnego. Dzięki systemowi złożonemu z ponad czterdziestu kamer oraz zaawansowanym algorytmom, możliwe było zeskanowanie ruchu twarzy i stworzenie w sposób automatyczny cyfrowych modeli pełni oddających unikatowe cechy zeskanowanej osoby. Ponadto w ramach przedsięwzięcia zrealizowane zostały również nagrania całych postaci.

Projekt „Cyfrowi Bohaterowie” skupia się na polskich bohaterach i ich historiach. IPN postanowił, że przy użyciu **najnowszych technologii** odtworzy postaci, które odegrały ważną rolę w polskiej historii i przypomni ich historie w formie **cyfrowej**.

Jednym z pierwszych „Cyfrowych Bohaterów” został **Andrzej Gwiazda**, jeden z najważniejszych przywódców strajku w sierpniu 1980 roku i Solidarności lat 1980-1981, założyciel Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża i sygnatariusz ich Deklaracji w 1978 roku. Wielokrotnie więziony i represjonowany za swoją działalność antykomunistyczną. W sierpniu 1980 roku został członkiem Prezydium Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego w Stoczni Gdańskiej i był współautorem listy 21 postulatów. Po wprowadzeniu stanu wojennego w 1981 roku internowany a następnie aresztowany. Po wyjściu z więzienia domagał się odtworzenia statutowych struktur **Solidarności** i sprzeciwiał się kompromisowi zawartemu przy Okrągłym Stole.

Kolejną postacią zaangażowaną w ten nowatorski projekt IPN został **Krzysztof Wyszkowski**, działacz, drukarz i dziennikarz, znany ze swojego zaangażowania w ruch Solidarności. Był współzałożycielem i jednym z sygnatariuszy Deklaracji Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża oraz sekretarzem redakcji „Tygodnika Solidarność”. Internowany po wprowadzeniu stanu wojennego w 1981 roku, a następnie aresztowany w 1983 roku. Krzysztof Wyszkowski był uczestnikiem strajków w Stoczni Gdańskiej w 1980 i 1988 roku, a także obserwatorem podczas rozmów przy Okrągłym Stole. W późniejszych latach został doradcą politycznym premierów Jana Krzysztofa Bieleckiego i Jana Olszewskiego.

Data inauguracji niniejszego projektu jest nieprzypadkowa, gdyż 29 kwietnia przypada 45. rocznica powołania przez gdańskich działaczy niepodległościowych Komitetu Założycielskiego Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża. Wydarzenie zainspirowane zostało powstaniem Wolnych Związków Zawodowych w Katowicach w lutym 1978 roku. Pod deklaracją podpisały się zaledwie trzy osoby, choć grupa była liczniejsza. Wśród sygnatariuszy dokumentu znaleźli się Andrzej Gwiazda i Krzysztof Wyszkowski, których wspomnienia tamtych dni utrwalone zostały dzięki projektowi „Cyfrowi Bohaterowie”. To oni zapoczątkowali niezależny ruch związkowy w państwie komunistycznym, a ich odwaga i determinacja zaowocowały po dwóch latach powstaniem wielkiego, liczącego blisko 10 milionów członków Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Solidarność.

Powstanie Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża

Pierwszy niezależny związek zawodowy w PRL powstał w Katowicach w lutym 1978 roku. Na jego czele stanął Kazimierz Świłoń, elektromonter współpracujący z Ruchem Obrony Praw Człowieka i Obywatela. Grupa działaczy niepodległościowych w Gdańsku podchwyciła ideę tworzenia niezależnego związku zawodowego, na podstawie ratyfikowanej przez PRL Konwencji Nr 87 Międzynarodowej Organizacji Pracy, przyznającej pracownikom i pracodawcom prawo tworzenia bez zezwolenia własnych organizacji związkowych. 29 kwietnia 1978 roku w Gdańsku powstał Komitet Założycielski WZZ Wybrzeża, który opublikował Deklarację, podpisaną przez trzy osoby, w tym: Andrzeja Gwiazdę i Krzysztofa Wyszkowskiego.

Powstanie niezależnej organizacji związkowej w PRL było znaczącym wydarzeniem. Dotychczas zniewolone przez komunistów społeczeństwo co pewien czas buntowało się, wyrażając swe niezadowolenie i spontanicznie domagało się „chleba i wolności”, jak w czerwcu 1956 roku w Poznaniu, w marcu 1968 roku w Gdańsku i Warszawie, w grudniu 1970 roku w Gdańsku, Gdyni i Szczecinie, w czerwcu 1976 roku w Radomiu i Ursusie. W drugiej połowie lat 70. sytuacja uległa zmianie. Po pierwsze, pojawiły się niezależne od komunistów struktury, aspirujące do pełnienia roli rzeczników interesów społeczeństwa. Po drugie, niezależne organizacje społeczne i związkowe działały na gruncie obowiązujących przepisów prawa.

Obecność tych dwóch postaci przy starcie projektu IPN jest nieprzypadkowa. To właśnie gdańscy działacze zapoczątkowali niezależny ruch związkowy, a ich odwaga i determinacja zaowocowały po dwóch latach powstaniem wielkiego, liczącego blisko 10 milionów członków Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Solidarność.

Projekt „Cyfrowi Bohaterowie” to znakomite połączenie historii i nowych technologii. W innowacyjny sposób przypomina nam o ważnych momentach w historii Polski oraz pozwala na odkrycie niezwykłych historii polskich bohaterów. Projekt będzie rozwijany, co daje nadzieję na to, że w przyszłości będziemy mieli szansę poznać więcej cyfrowych bohaterów i ich historii. Jednym z kolejnych planowanych kroków jest wzbogacenie niniejszej technologii o uczenie maszynowe oparte o petabajty danych zgromadzone w zasobach Instytutu Pamięci Narodowej.

Zapraszamy do zapoznania się z projektem „Cyfrowych Bohaterów” w [bibliotece cyfrowej IPN TV](#), a także do śledzenia innych [wydarzeń](#) i [projektów](#) realizowanych przez BNT IPN.